

Uwagi metodyczne do materiałów w ułożonym zestawie:

język polski dla uczniów w wieku powyżej 14 lat do programu "Moja polska kulturoteka" - cz. 2.

Wszystkie materiały można wykorzystywać zgodnie z licencją Creative Commons - Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0 PL <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/>,
za wyjątkiem materiałów, które zostały wyraźnie oznaczone jako nieobjęte postanowieniami tej licencji.

Tytuł:	Tradycja (1)
Opis skrócony:	„Tradycją nazwać niczego nie możesz i nie możesz uchwałą specjalną zarządzić ani jej ustanowić.” Dlaczego? Obejrzyj fragment znakomitej polskiej komedii Stanisława Barei pt. "Miś" i dowiedz się, czym w istocie jest tradycja.
Autor(rzy):	Joanna Zaremba
Hasła treści	tradycja, obyczaje religijne, obyczaje świeckie
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	60
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	90

Uwagi metodyczne

polecenia 7 i 8 mogą być tematami pracy domowej lub mogą być opracowane w grupach.

Tytuł:	Co krytykuje autor satyry „Żona modna”?
Opis skrócony:	Ślepe naśladowanie mody jest cechą typową dla ludzi naszych czasów. Okazuje się, że zjawisko jest znane również poprzednim pokoleniom. Zastanówmy się, czy podążanie za modą to nieszkodliwa wada, czy problem społeczny.
Autor(rzy):	Katarzyna Szymańska
Hasła treści	satyra, Ignacy Krasicki, „Żona modna”,
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	90
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	90

Uwagi metodyczne

dyskusja dotycząca cytatu i treści, jakie ten prezentuje, może odbyć się w grupach. Ważne, by prowadzący zwracał uwagę na to, czy uczeń uzasadnia swoje sądy.

Tytuł:	Co krytykuje autor satyry „Żona modna”? (tekst)
Opis skrócony:	Tekst satyry Ignacego Krasickiego „Żona modna”.
Autor(rzy):	Katarzyna Szymańska
Hasła treści	Ignacy Krasicki, „Żona modna”, satyra, tekst utworu
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	

Uwagi metodyczne

Tytuł:	Zainteresowania i pasje
Opis skrócony:	Podziel się swoimi pasjami i zainteresowaniami. Może gromadzisz kolekcję zwykłych lub niezwykłych przedmiotów? Może interesujesz się muzyką, flamenco, sportem, literaturą? Może Twoją pasją jest grafika lub gry komputerowe?
Autor(rzy):	Joanna Zaremba

Hasła treści	hobby, pasje, zainteresowania
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	60
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	90

Uwagi metodyczne

Proponowane rozwiązanie zadania 5.:

Zainteresowania - np.: sportowe, artystyczne, naukowe,

Kolekcjoner - np. monet (numizmatyka), znaczków (filatelistyka), militariów, pamiątek (pocztówek, muszelek), długopisów, naklejek, magnesów na lodówkę, kart telefonicznych, autografów;

Pasjonat - np. historii, muzyki klasycznej, filmu, gier komputerowych, modelarstwa, bibliofilstwa, fotografii, krótkofalówek, tańca, esperanto.

Proponowane rozwiązanie zadania 6.:

hobbystyczny, hobbystycznie, hobbysta, hobbystka,

Tytuł:	Spór klasyków z romantykami, czyli rzecz o „Romantyczności” Adama Mickiewicza
Opis skrócony:	Dokonamy interpretacji ballady Romantyczność. Poznamy światopogląd romantyczny oraz zgromadzimy informacje na temat sporu klasyków z romantykami. Będziemy charakteryzować bohaterów świata przedstawionego. Nazwiemy postawy, które przyjmują i ustosunkujemy się do nich, uzasadniając swoje opinie.
Autor(rzy):	Katarzyna Szymańska
Hasła treści	romantyzm, klasycyzm, światopogląd romantyczny
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	60
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	90

Uwagi metodyczne

uczniowie informacje o walce klasyków z romantykami mogą zredagować w formie notatki.

Tytuł:	Spór klasyków z romantykami (tekst)
Opis skrócony:	Adam Mickiewicz „Romantyczność” - tekst.
Autor(rzy):	Katarzyna Szymańska
Hasła treści	romantyzm, klasycyzm, światopogląd romantyczny, Adam Mickiewicz, „Romantyczność”, tekst
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	

Uwagi metodyczne

Tytuł:	Piszemy manifest
Opis skrócony:	Na lekcji zapoznamy się z poetyką manifestu. Poszerzymy wiadomości na temat manifestów literackich. Na zakończenie stworzymy tekst utrzymany w tej konwencji.
Autor(rzy):	Katarzyna Szymańska
Hasła treści	manifest literacki, Bruno Jasiński, futuryzm, „Oda do młodości”
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	60
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	90

Uwagi metodyczne

Uczniowie przygotowują swoje manifesty w grupach. Ważne, by prowadzący określił na początku pracy danego zespołu, którą z form manifestu (w punktach, formę literacką, czy formę odezwy) wybierają jej członkowie.

Tytuł:	Interpunkcja (1)
Opis skrócony:	Polska interpunkcja uchodzi za trudną. Czy to prawda? Sprawdźmy sami, pamiętając, że nie święci garnki lepią. I znaki interpunkcyjne stawiają.
Autor(rzy):	Joanna Zaremba
Hasła treści	interpunkcja, redagowanie tekstu
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	45
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	60

Uwagi metodyczne

Interpunkcja w oryginale:

Miałem wówczas lat siedem i chowałem się przy matce. Była to kobieta wysoka i silna. Pamiętam jej twarz rumianą i energiczną, kaftan podpasany rzemieniem i pukające buty. Mówiła głośno i stanowczo, a pracowała od rana do nocy. O świcie była już na dziedzińcu i oglądała krowy, konie, kury - czy nie dzieje się im jaka krzywda i czy dostały jeść. Po śniadaniu szła w pole zbaczając do chorych, których w miasteczku nigdy nie brakło. Gdy wracała do domu, czekali na nią różni interesanci: jeden chciał kupić bydłatko, drugi pożyczyć zboża lub pieniędzy; ta radziła się o kaszlące dziecko, a tamta przyniosła na sprzedaż garstkę lnu. Prawie nie mogę wyobrazić sobie matki samotnej; zawsze kręcili się przy niej ludzie jak gołębie przy gołębniku, prosząc o coś lub za coś dziękując. Ona w całej okolicy wszystkich znała, wszystkim pomagała i radziła. Rzecz, zdaje się, niegodna wiary, a przecie tak było, że nawet ksiądz proboszcz i pan burmistrz przychodzili zasięgać jej zdania. Ona rozmawiała z nimi robiąc pończochę, a następnie, jak gdyby nic, biegła doić krowy. Umiała też w razie potrzeby zaprząć konie do wozu i wyjechać po snopy, a nawet drzewa narąbać. Wiezorami szła bieliznę albo łątała moje odzienie, w nocy, gdy psy mocniej ujadły, zrywała się z łóżka i ledwie odziana w grubym szlafroku obchodziła budynki. Raz wystraszyła złodzieja.

Należy uczniom wskazać miejsca, gdzie można zastosować inne niż w oryginale znaki interpunkcyjne: czekali na nią różni interesanci - jeden chciał kupić bydłatko [dwukropek] drugi pożyczyć zboża lub pieniędzy, [lub kropka, choć najbardziej odpowiedni pozostaje średnik] ta radziła się o kaszlące dziecko,

Po śniadaniu szła w pole, zbaczając do chorych - należy wstawić przecinek, zgodnie z aktualnymi

zasadami interpunkcji.

UWAGA! Wszystkie ćwiczenia dotyczące interpunkcji muszą być szczegółowo omówione.

Tytuł:	Interpunkcja (2)
Opis skrócony:	Polska interpunkcja uchodzi za trudną. Czy to prawda? Sprawdźmy sami, pamiętając, że nie święci garnki lepią. I znaki interpunkcyjne stawiają.
Autor(rzy):	Joanna Zaremba
Hasła treści	interpunkcja, redagowanie tekstu
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	30
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	45

Uwagi metodyczne

Interpunkcja w oryginale:

Ojciec mój od kilku lat nie żył; pamiętam go o tyle, że co dzień ofiarowałem Bogu pacierz za jego duszę. Raz, kiedy byłem bardzo senny i poszedłem spać bez pacierza, pokazała mi się w nocy dusza ojca na ścianie. Była jasnobiała, niewielka, z formy podobna do duszy w żelazku. Złakłem się nadzwyczajnie i do rana przeleżałem z głową schowaną pod kołdrę. Nazajutrz powiedzieli mi, że to blask księżycy padał na ścianę przez serce wycięte w okiennicy. Od tej jednakże pory nigdy nie zapomniałem modlić się za ojca.

Miałem też brata o kilkanaście lat starszego ode mnie Przypominam go sobie jak przez mgłę, ponieważ widziałem go zaledwie parę razy w życiu. Wiem, że nosił czarny mundur ze złotymi guzikami i szafirowym kołnierzem i że sposobił się na doktora.

UWAGA! Wszystkie ćwiczenia dotyczące interpunkcji muszą być szczegółowo omówione.

Czas zajęć obejmuje omówienie ćwiczenia.

Tytuł:	Obraz podróży w utworze Mickiewicza (1)
Opis skrócony:	Na lekcji poznamy definicję podróży zewnętrznej i wewnętrznej. Przeczytamy „Stepy Akermalskie” Adama Mickiewicza. Opiszemy na podstawie sonetu podróżującego i jego podróż przez step. Zastanowimy się, co jest tematem utworu i jaka problematyka została w nim podjęta.
Autor(rzy):	Katarzyna Szymańska
Hasła treści	Adam Mickiewicz, „Stepy Akermalskie”, sonet, podróż, temat, idea
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	90
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	90

Uwagi metodyczne

Istotny jest moment wspólnej lektury tekstu, nauczyciel pomaga przełożyć uczniom tekst sonetu, wyjaśnia niektóre archaizmy.

Tytuł:	Obraz podróży w utworze Mickiewicza (2)
--------	---

Opis skrócony:	Uporządkujemy wiedzę o podróżach Adama Mickiewicza. Naniesiemy na mapę informacje o miejscach pobytu poety. Przygotujemy się do opracowania multimedialnej prezentacji o Adamie Mickiewiczu.
Autor(rzy):	Katarzyna Szymańska
Hasła treści	podróż, „Stepy Akermańskie”, Adam Mickiewicz, biografia, wniosek, prezentacja PP
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	30
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	30

Uwagi metodyczne

Tytuł:	Obraz podróży w utworze Mickiewicza (3)
Opis skrócony:	Romantyk to wędrowiec, podróżnik, tułacz, pielgrzym. Postać mężczyzny stojącego ponad mgłą to jedna z ikon epoki romantyzmu.
Autor(rzy):	Katarzyna Szymańska
Hasła treści	podróż, podróże Adama Mickiewicza, „Stepy Akermańskie” Adam Mickiewicz, sonet, Gaspar Friedrich
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	45
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	60

Uwagi metodyczne

Tytuł:	Wielkanoc (1)
Opis skrócony:	Kiedy obchodzimy Wielkanoc? Jak długo trwa karnawał?
Autor(rzy):	Joanna Zaremba
Hasła treści	Wielkanoc, obyczaj, tradycja, pisanki, post, kalendarz
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	30
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	45

Uwagi metodyczne

Tytuł:	Wielkanoc (3)
Opis skrócony:	Jak przebiegają przygotowania do Wielkanocy? Co niesiemy w koszyczku ze święconką? Odpowiemy na te i kilka innych pytań, rozmawiając o polskich zwyczajach świątecznych.
Autor(rzy):	Joanna Zaremba
Hasła treści	Wielkanoc, obyczaj, tradycja, pisanki, święconka

Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	30
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	45

Uwagi metodyczne

Tytuł:	Wielkanoc (2)
Opis skrócony:	Jak przebiegają przygotowania do Wielkanocy? Jak dziś dekorowane są Groby Pańskie? Jak dekorowano je dawniej?
Autor(rzy):	Joanna Zaremba
Hasła treści	Wielkanoc, obyczaj, tradycja, groby pańskie
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	60
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	60

Uwagi metodyczne

Tytuł:	Niezwykłe polskie zwyczaje
Opis skrócony:	„Nie istniałaby ta piękna tradycja, gdyby nie Jan III Sobieski....” Jaka tradycja? Sami poszukacie informacji o niezwykłym wielkanocnym zwyczaju. Trzeba włączyć komputer i cierpliwie szukać.
Autor(rzy):	Joanna Zaremba
Hasła treści	tradycja, obyczaje religijne, obyczaje świeckie, turki
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	60
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	90

Uwagi metodyczne

Zadania mogą stanowić pracę domową.

Tytuł:	Romantyczna miłość (1)
Opis skrócony:	Na lekcji poznamy wiersz Adama Mickiewicza „Do M***”. Dowiemy się, jak romantycy postrzegali miłość. Scharakteryzujemy podmiot liryczny, który mówi w wierszu, odczytamy jego stosunek do opisywanego uczucia. Zastanowimy się, czy jest zgodny z romantycznym wyobrażeniem miłości.
Autor(rzy):	Katarzyna Szymańska
Hasła treści	Adam Mickiewicz, „Do M***”, motyw miłości, miłość, romantyzm
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	60

Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	90
---	----

Uwagi metodyczne

Na zakończenie zajęć można zaproponować uczniom dyskusję na temat: jak zmienił się współcześnie wizerunek miłości?

Tytuł:	Romantyczna miłość (2)
Opis skrócony:	Na lekcji poznamy fragmenty tekstu Marty Piwińskiej poświęconego motywowi miłości w epoce romantyzmu.
Autor(rzy):	Katarzyna Szymańska
Hasła treści	romantyzm, miłość, Adam Mickiewicz, Do M***, Marta Piwińska
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	45
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	60

Uwagi metodyczne

Uczniowie mogą odpowiadać na pytania samodzielnie, w grupach lub z pomocą nauczyciela.

Tytuł:	Romantyczne sposoby pisania o miłości (1)
Opis skrócony:	Na lekcji dokonamy analizy wiersza Adama Mickiewicza „Do M***”. Dowiemy się, jak romantycy wyrażali swoje uczucia. Zbadamy ich styl wypowiedzi i zastanowimy się, dlaczego był on tak nacechowany emocjonalnie.
Autor(rzy):	Katarzyna Szymańska
Hasła treści	Adam Mickiewicz „Do M***”, paralelizm składniowy, anafora, interpunkcja, części mowy
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	60
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	90

Uwagi metodyczne

Kiedy uczniowie będą wyrażali swoje opinie, ważne by prowadzący zwracał uwagę na kontekst epoki. Uświadamiał słuchaczom, z czego wynikał taki sposób pisania o miłości.

Tytuł:	Romantyczne sposoby pisania o miłości (2)
Opis skrócony:	Poznałem dziewczynę życia. Tak powiedział Krzysztof Kamil Baczyński, gdy poznał Barbarę Drapczyńską. Jak wyrażał swoje uczucia? Czy tak, jak Adam Mickiewicz? Analiza "Białej magii" pomoże nam odpowiedzieć na te pytania.
Autor(rzy):	Katarzyna Szymańska
Hasła treści	Adam Mickiewicz, „Do M***”, Krzysztof Kamil Baczyński, „Biała magia”
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	90
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	120

Uwagi metodyczne

końcowa dyskusja przeprowadzona w klasie powinna uwzględniać wszystkie gałęzie współczesnej sztuki. Prowadzący powinien zwracać uwagę na to, by uczniowie starali się precyzyjnie odpowiedzieć na pytanie, jak miłość jest opisywana, czyli zwracali uwagę na formę wypowiedzi.

Tytuł:	Przewodniki - stare i nowe (1)
Opis skrócony:	Są w Warszawie ulice magiczne. Jedną z nich niewątpliwie jest ulica Płatnicza. Jej niezwykłość to prowincjonalny urok zatrzymanego w czasie zakątka wielkiego miasta i ... latarnie gazowe.
Autor(rzy):	Joanna Zaremba
Hasła treści	przewodniki, Internet, Warszawa, ulice, latarnie gazowe
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	90
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	120

Uwagi metodyczne

Tytuł:	Przewodniki - stare i nowe (2)
Opis skrócony:	Różne są sposoby upamiętniania znanych postaci związanych z miastem. W Łodzi odnajdziesz niecodzienne pomniki mieszkańców tego miasta. Nie tylko pomniki zresztą...
Autor(rzy):	Joanna Zaremba
Hasła treści	przewodniki, Łódź, pomniki, lampiarz, mural, Piotrkowska
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	120
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	180

Uwagi metodyczne

Zadanie 5. Może być pracą domową wykonywaną indywidualnie lub w grupach. Wtedy czas lekcji należy skrócić do 60 - 90 minut.

Tytuł:	Wyprawa do Polski - co zwiedzić? (1)
Opis skrócony:	Co warto zobaczyć we Wrocławiu? Jak znaleźć potrzebne informacje? Przygotujmy plan zwiedzania miasta.
Autor(rzy):	Joanna Zaremba
Hasła treści	podróże, zwiedzanie, zabytki, Wrocław
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	180
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	180

Uwagi metodyczne

Zadanie 5. można przeprowadzić w grupach, dzieląc obszary miasta lub zabytki, które warto zobaczyć we Wrocławiu.

Tytuł:	Człowieczeństwo i jego źródła (4)
Opis skrócony:	Podsumujemy analizę II części Dziadów Adama Mickiewicza. Zastanowimy się nad tym, jakie zasady składały się na uznany przez lud kodeks moralny.
Autor(rzy):	Katarzyna Szymańska
Hasła treści	gmin, ludowość, II część Dziadów Adam Mickiewicz, dziady
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	60
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	60

Uwagi metodyczne

ważne, by prowadzący sprawdzał precyzyjność zapisu pojawiającego się w tabelce. Polecenie 4 może być pracą domową.

Tytuł:	Człowieczeństwo i jego źródła (1)
Opis skrócony:	Przeczytamy fragmenty II części Dziadów Adama Mickiewicza. Dowiemy się, jakie typy przewinień prezentują w dramacie poszczególne widma dramatu. Scharakteryzujemy bohaterów tej części utworu i odczytamy przesłanie moralne, które płynie z ich historii.
Autor(rzy):	Katarzyna Szymańska
Hasła treści	gmin, ludowość, II część Dziadów Adam Mickiewicz, dziady
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	45
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	45

Uwagi metodyczne

A. Mickiewicz. Dziady część II. W: Dziady. Kraków 2010, str.10-13,

Tytuł:	Człowieczeństwo i jego źródła (2)
Opis skrócony:	Przeczytamy fragmenty II części Dziadów Adama Mickiewicza. Dowiemy się, jakie typy przewinień prezentują w dramacie poszczególne widma dramatu. Scharakteryzujemy bohaterów tej części utworu i odczytamy przesłanie moralne, które płynie z ich historii.
Autor(rzy):	Katarzyna Szymańska
Hasła treści	gmin, ludowość, II część „Dziadów” Adam Mickiewicz, dziady
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	45
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	45

Uwagi metodyczne

Tytuł:	Człowieczeństwo i jego źródła (3)
Opis skrócony:	Przeczytamy fragmenty II części Dziadów Adama Mickiewicza. Dowiemy się, jakie typy przewinień prezentują w dramacie poszczególne widma dramatu. Scharakteryzujemy bohaterów tej części utworu i odczytamy przesłanie moralne, które płynie z ich historii.
Autor(rzy):	Katarzyna Szymańska
Hasła treści	gmin, ludowość, II część Dziadów Adam Mickiewicz, dziady
Szacowany MINIMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	45
Szacowany MAKSYMALNY czas na realizację treści atomu (w minutach)	45

Uwagi metodyczne

